

Sākot ar 2022.gadu decentralizēto notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmu īpašniekiem ir pienākums reģistrēt savas iekārtas

Līdz 2021.gada 31. decembrim visiem decentralizēto notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmu īpašniekiem, pilsētu un ciemu teritorijās, savas iekārtas ir jāreģistrē vietējā pašvaldībā. Reģistrs palīdzēs apzināt vides piesārņojuma riskus, kā arī pašvaldībām plānot ūdenssaimniecības pakalpojumu organizēšanu to teritorijā. Pēc Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) rīcībā esošās informācijas, atsevišķās pašvaldībās reģistrējušies ir tikai aptuveni 25% decentralizēto sistēmu īpašnieku. Par iekārtu neregistrēšanu, sākot ar 2022. gada 1. janvāri, var piemērot administratīvo naudas sodu kā par pašvaldības saistošo noteikumu pārkāpšanu, tā maksimālais apmērs ir līdz 500 eiro fiziskām personām un līdz pat 1500 eiro juridiskām personām.

VARAM atgādina, ka pašvaldībām ir pienākums informēt iedzīvotājus par decentralizēto notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmu reģistrēšanu, norādot, kā, kur un kādā termiņā reģistrācijas pieteikums jāiesniedz.

Noteikumi par decentralizēto kanalizācijas iekārtu apsaimniekošanu un reģistrēšanu tika pieņemti jau 2017. gada vidū, tādējādi iedzīvotājiem bija iespēja reģistrēt savas iekārtas vairāku gadu garumā. VARAM Valsts sekretāra vietnieka vides aizsardzības jautājumos p.i., Vides aizsardzības departamenta direktore Rudīte Vesere norāda: "Reģistrs ir nepieciešams, lai pašvaldībām būtu lielākas iespējas uzraudzīt, kur paliek decentralizēto sistēmu notekūdeņi. Nereti ir gadījumi, kad netīrie notekūdeņi tiek aizvesti uz grāvi, lauku vai iepludināti pilsētas komunālajā kanalizācijā, tādējādi radot potenciālu vides piesārņojuma risku."

"Atbildība par reģistra veidošanu ir uzticēta pašvaldību ūdenssaimniecību uzņēmumiem. Kaut arī atsevišķās pašvaldībās reģistrācija ir teju noslēgta, tomēr netrūkst pašvaldību, kur nav aptverta pat viena ceturtdaļa no potenciāli zināmajām decentralizētajām sistēmām", uzsver Latvijas Ūdensapgādes un kanalizācijas uzņēmumu asociācijas (LŪKA) izpilddirektors Sandis Dejus.

Kanalizācijas ūdeņi nonāk dzeramā ūdens akās

Pērn VARAM kopā ar 18 sadarbības partneriem uzsāka projektu "Latvijas upju baseinu apsaimniekošanas plānu ieviešana laba virszemes ūdens sasniegšanai". Projekts turpināsies septiņus gadus un tā mērķis ir uzlabot virszemes ūdens kvalitāti. Projekta gaitā Engures ciemā* veiktajā apsekojumā 62% respondentu norādīja, ka notekūdeņu izvešanas biežums ir vienu reizi gadā vai retāk, kas sakrīt ar Valsts kontroles 2020. gada revīzijā secināto. Jāņem vērā, ka Engurē ir daudz tikai vasaras sezonā apdzīvotu māju. Ņemot gruntsūdens paraugus četru privātmāju akās Engures ciema daļā, kurā nav izbūvēti centralizētās kanalizācijas tīkli tika konstatētas piesārņojuma pazīmes, tai skaitā piesārņojums, kura avots varētu būt notekūdeņi," akcentē R. Vesere.

PAZIŅOJUMS MEDIJIEM 2021. GADA 8. NOVEMBRĪ

Piesārņotas peldvietas

Šmuci vairākās Latvijas peldvietās ik gadu konstatē arī Veselības inspekcija. Veselības inspekcijas Vides veselības nodaļas vadītājs Normunds Kadiķis skaidro: "Ja ūdenī ir nokļuvuši patogēnie slimību izraisītāji, tad cilvēks var saņemt un saslimt ar dažādām kuņģa-zarnu trakta slimībām. Tā rezultātā var rasties caureja, temperatūra, vēdersāpes, kā arī var saslimt ar salmonelozi vai A hepatītu, kas izplatās ar pārtikas produktiem un ūdeni".

"Katru gadu kādā no peldvietām konstatējam paaugstinātu mikrobioloģisko jeb fekālo piesārņojumu ūdenī. Daudzi domā, ka tas ir karstuma dēļ, taču fekālie mikroorganismi dabā nedzīvo. Šogad lielākais piesārņojums tika konstatēts Limbažu Lielezerā, tāpēc uz nedēļu peldvieta tika slēgta. Ņemot analīzes no tuvējā notekgrāvja, tika konstatēts augsts piesārņojuma līmenis, tāpēc ir pamats domāt, ka piesārņojums noplūda no privātās decentralizētās sistēmas," norāda N. Kadiķis.

Decentralizētā sistēma – liela klapata

Decentralizētā notekūdeņu apsaimniekošana ir process, kam jāpievērš liela uzmanība. Lai cik moderna būtu iekārta, to nedrīkst atstāt bez uzraudzības. "Septiķis rada vislielākos šmuces riskus, jo tajā nosēžas cietā frakcija, pārējais ar relatīvu attīrīšanas efektu pēc tam nonāk arī gruntsūdeņos. Decentralizētā sistēma ir diezgan liela klapata, tāpēc, kur iespējams, jāapsver iespēja pieslēgties pie centralizētās notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmas. Tādā veidā varēsim mazināt potenciālos draudus sev, kaimiņiem un apkārtējai videi," iesaka S. Dejus.

Ja pamanāt vai sajūtat kanalizācijas piesārņojumu pilsētu un ciemu teritorijās, ziņojiet vietējai pašvaldībai. Ja aizdomas par piesārņojumu rodas ārpus pilsētu un ciemu teritorijām, ziņojiet Valsts vides dienestam (VVD). Situācijās, kad nepieciešama nekavējoša rīcība, aicinām zvanīt uz VVD vienotā zvanu centra tālruni 26338800 (24/7), citos gadījumos aicinām ziņot, izmantojot mobilo aplikāciju Vides SOS vai rakstot uz e-pastu videssos@vvd.gov.lv.

[*Zinājums par centralizēto un decentralizēto notekūdeņu sistēmu ietekmi Engures ciemā](#)

Ministrijas kontakti:

Sabiedrisko attiecību nodaļa
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
Tālrunis: 67026422
e-pasts: prese@varam.gov.lv
www.varam.gov.lv